

Samenwerkingsovereenkomstovereenkomst Hattemerpoort 2016-2019

Partijen:

1. De gemeente Hattem, te dezen vertegenwoordigd door mevr. D. Tigchelaar, wethouder, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Hattem d.d. 20 september 2016, hierna te noemen: 'de gemeente Hattem';
2. De gemeente Heerde, te dezen vertegenwoordigd door dhr. W. Meijer, wethouder, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Heerde d.d. 20 september 2016, hierna te noemen 'de gemeente Heerde';
3. Het Waterschap Vallei en Veluwe, te dezen vertegenwoordigd door dhr. D.S. Schoonman, heemraad, handelend ter uitvoering van het besluit van het dagelijks bestuur van het Waterschap Vallei en Veluwe d.d. 12 september 2016, nr. 852847, hierna te noemen 'het Waterschap';
4. Stichting Het Geldersch Landschap, te dezen vertegenwoordigd door dhr. L. Cleiren, regiohoofd Oost-Gelderland, hierna te noemen 'Het Geldersch Landschap';
5. Rijkswaterstaat Dienst Oost Nederland , te dezen vertegenwoordigd door mevr. M. de Wolf, districtshoofd, hierna te noemen 'Rijkswaterstaat';
6. De Vereniging LTO Noord afdeling Noord Oost Veluwe, te dezen vertegenwoordigd door dhr. A. Jalink, voorzitter, hierna te noemen 'LTO Noord';
7. De Vereniging Gelderse Natuur en Milieufederatie, te dezen vertegenwoordigd door dhr. V. Vintges, directeur, hierna te noemen 'de GNMF'
8. De Provincie Gelderland, te dezen vertegenwoordigd door mevr. J. Meijers, gedeputeerde, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van Gedeputeerde Staten d.d. 13 september 2016, nr. S4 (zaaknummer 2014-012534), hierna te noemen 'de Provincie';

Hierna gezamenlijk te noemen: 'Partijen'.

Overwegende:

- De Hattemerpoort heeft als doel: het versterken van de natuurlijke verbinding tussen Veluwe en IJssel, het realiseren van natuur in de IJsseluiterwaarden ten behoeve van Natura2000 Rijntakken, het versterken van recreatie, waaronder verblijfsrecreatie en het versterken van de agrarische structuur.
- De realisatie van nieuwe natuur, zoals bosontwikkeling in de uiterwaard, het versterken van de verblijfsrecreatie in de uiterwaard en andere ingrepen mogen afzonderlijk of in samenhang niet leiden tot waterstandsverhogingen in de IJssel.
- Onder begeleiding van de voormalige Stuurgroep Hattemerpoort is in mei 2010 een Uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit programma zijn 28 projecten opgenomen. Omdat er voor de meeste van deze projecten geen financiële dekking was, is dit programma nooit formeel vastgesteld.
- Na overleg met ondertekenende partijen heeft de Provincie in september 2014 aan de GNMF opdracht verstrekt om na te gaan welke resterende projecten uit het oorspronkelijke uitvoeringsprogramma nog actueel zijn en op draagvlak kunnen rekenen of aanpassing behoeven. Projecten, waarvoor draagvlak en financiering aanwezig is, worden in overleg met de gebiedspartners voorzien van een planning en een begroting en in het uitvoeringsprogramma opgenomen.
- Onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst is het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019. Het uitvoeringsprogramma is in de bijlage aan deze overeenkomst toegevoegd.
- In het licht van dit uitvoeringsprogramma hebben partijen besloten de intenties van het Uitvoeringsprogramma vast te leggen in deze Samenwerkingsovereenkomst, zodat Partijen elkaar kunnen aanspreken op de voortgang.
- De Provincie is voornemens om ook in de uitvoeringsfase de GNMF te vragen de rol van gebiedsregisseur op zich te nemen.

Komen overeen:

1. Doel

Partijen willen het uitvoeringsprogramma gezamenlijk uitvoeren en leggen daarvoor de volgende afspraken vast.

- 1.1 Deze Overeenkomst heeft tot doel om de uitgangspunten en voorwaarden vast te leggen voor de samenwerking van Partijen bij de realisering van het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019. Partijen geven de inhoud en de wijze van die samenwerking aan en leggen de verdeling van hun onderlinge taken en verantwoordelijkheden vast over het projectresultaat, het trekkerschap, de financiering, de realisatietermijn en de voorwaarden waaronder de afspraken worden vastgelegd.
- 1.2 De Partijen zullen gezamenlijk, maar binnen ieders eigen verantwoordelijkheid, overeenkomstig de afspraken in het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019 maatregelen nemen, zodat delen van het gebied de Hattemerpoort kunnen worden ontwikkeld. De Partijen ondersteunen elkaar waar mogelijk bij de uitvoering van het uitvoeringsprogramma.

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

- 1.3 Bij mogelijke afwijkingen tussen het Uitvoeringsprogramma en deze Samenwerkingsovereenkomst prevaleert de Samenwerkingsovereenkomst.

2. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

- 2.1 De verantwoordelijkheden van Partijen gaan niet verder dan die welke wettelijk, binnen eigen regelgeving, dan wel statutair aan Partijen is gegeven. Het uitoefenen van bevoegdheden die aan deze verantwoordelijkheden gekoppeld zijn kunnen uitsluitend uitgeoefend worden door het daartoe bevoegd orgaan. Er zullen geen bevoegdheden worden gemandateerd of worden overgedragen aan een ander orgaan.
- 2.2 Partijen zullen daar waar nodig besluiten nemen ten einde de uitvoering van projecten uit het Uitvoeringsprogramma mogelijk te maken. Partijen dragen met uitzondering van de gebiedsregie, zelf de kosten die met het (de) te nemen besluit(en) samenhangen.
- 2.3 De Gemeenten, het Waterschap, de Provincie en Rijkswaterstaat behouden bij de nakoming van hetgeen in deze overeenkomst is bepaald volledig haar publiekrechtelijke verantwoordelijkheid. Dit houdt in dat er van de zijde van de Gemeenten, het Waterschap, de Provincie en Rijkswaterstaat geen sprake van toerekenbaar tekortschieten zal zijn, indien handelen naar deze verantwoordelijkheid eist dat handelingen worden verricht die afwijken van de strekking van deze overeenkomst.

3. Samenwerking

- 3.1 Alle Partijen zijn vertegenwoordigd in de Stuurgroep Veluwekroon met betrekking tot het onderdeel Hattemerpoort.
- 3.2 Partijen overleggen in de Stuurgroep Veluwekroon over de voortgang van de werkzaamheden en knelpunten in de uitvoering van de werkzaamheden Hattemerpoort. De stuurgroep wordt ondersteund door de ambtelijke begeleidingsgroep Veluwekroon waarin alle Partijen met betrekking tot het onderdeel Hattemerpoort zijn vertegenwoordigd.
- 3.3 Taken en verantwoordelijkheden van de Stuurgroep:
- In de Stuurgroep Veluwekroon vindt minimaal 2 keer per jaar bestuurlijke afstemming plaats over de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019 en worden de voortgang en knelpunten besproken.
  - De bestuurlijke besluitvorming in de besturen van de deelnemende partijen wordt hier voorbereid.
  - De Stuurgroep kan deskundigen uitnodigen om toelichtingen te geven.
- 3.4 Taken en verantwoordelijkheden van de ambtelijke begeleidingsgroep:
- In de ambtelijke begeleidingsgroep vindt ambtelijke afstemming plaats over de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019 en worden de voortgang en knelpunten van de Hattemerpoort besproken.

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

- De Provincie is voorzitter en zorgt voor de verslaglegging van de bijeenkomsten van de ambtelijke begeleidingsgroep.
- De GNMF is verantwoordelijk voor agendering en voorbereiding van het onderdeel Hattemerpoort en rapporteert aan de stuurgroep.
- Partijen geven inzicht in de voortgang en knelpunten van projecten die ze trekken.

3.5 Gebiedsregisseur

De GNMF neemt op verzoek van Partijen en in opdracht van de provincie de rol als gebiedsregisseur op zich. Werkzaamheden verricht de GNMF onder bestuurlijke begeleiding van de Stuurgroep Veluwekroon. De taken en verantwoordelijkheden van de gebiedsregisseur omvatten:

- Het bewaken van de voortgang en planning Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019
- Het aansturen van partijen op resultaat bij de uitvoering van deze overeenkomst binnen de afspraken die onderling zijn gemaakt en het waar nodig doen van voorstellen voor oplossingen.
- Het organiseren van de afstemming tussen de verschillende projecten en partijen.
- Het initiëren en stimuleren van grondeigenaren om nieuwe natuur te realiseren.
- Het uitvoeren van communicatie met samenwerkingspartners en omgeving.
- Het fungeren als aanspreekpunt voor derden.
- Het signaleren en bespreekbaar maken van knelpunten in de uitvoering en het waar nodig doen van voorstellen voor oplossingen.

4. Te realiseren opgaven

Deelgebied Uiterwaard

- 4.1 Natuurlijker beheer van de uiterwaard (ongeveer 110 hectare functieverandering en inrichting).
- 4.2 Fietsroute uiterwaard (aanleg verbindende fietspad tussen de Werversdijk en Hoenwaardseweg).
- 4.3 Herontwikkeling camping Kromholt (inclusief kwaliteitsverbetering oobos).

Deelgebied Kanaalzone

- 4.4 Fauna-uitreeplaats oostoever Apeldoorns Kanaal (ter hoogte van het voormalige BPF-terrein).
- 4.5 Passeerbaar maken Kanaaldijk (autoluw maken door het uitvoeren van verkeersmaatregelen op grondgebied van de gemeente Hattem).

Deelgebied Stuwwal

- 4.6 Ontwikkeling Stuwwal, impuls biodiversiteit (kwaliteitsverbetering over een oppervlak van ongeveer 8 hectare op het landgoed Petrea).
- 4.7 Herontwikkeling recreatieterrein Ennerveld.

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

4.8 Particulier natuurbeheer Gelderkamp (ongeveer 10 hectare functieverandering en inrichting).

Projecten die niet onder deze Samenwerkingsovereenkomst vallen:

4.9 Wandelroute uiterwaard/klompenpad Hoenwaard (gerealiseerd) en Saneren en verkoop gemeenteopslag (gerealiseerd), Inrichten informatiepunt Hattemerpoort (geen financiering) en Brug of trekpontje bij Molencolplex Vrieze's Erfgoed (geen financiering, geen trekker).

5. Inspanningsverplichtingen

De in deze overeenkomst opgenomen verplichtingen betreffen inspanningsverplichtingen en worden binnen de looptijd van het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019 gerealiseerd, tenzij anders is aangegeven.

5.1 de gemeente Heerde

5.1.1 De gemeente spant zich in om het verbindend fietspad in de uiterwaard tussen de Werversdijk en de Hoenwaardseweg voor eind 2017 aan te leggen en zal binnen één jaar na ondertekening van deze overeenkomst de daartoe vereiste procedures starten. De gemeente draagt zorg voor de financiering van dit project. Nadat alle vergunningen zijn verleend zal de gemeente alle werkzaamheden om het fietspad te realiseren uitvoeren.

5.1.2 De gemeente zal, voor de agrarische gronden die met het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort zijn omgevormd naar natuur, medewerking verlenen om de bestemming te wijzigen naar natuur.

5.1.3 De gemeente treedt, indien dit effectief is, uiterlijk binnen een half jaar na ondertekening van deze overeenkomst, handhavend op t.a.v. de illegale bebouwing en activiteiten op camping Kromholt.

5.1.4 De gemeente werkt mee aan een initiatief van stichting Windesheim tot herontwikkeling van camping Kromholt door deelname aan bijeenkomsten, georganiseerd door de gebiedsregisseur.

5.1.5 De gemeente werkt mee aan de verkenning tot herontwikkeling van het recreatieterrein Ennerveld door deelname aan bijeenkomsten, georganiseerd door de gebiedsregisseur.

5.2 de gemeente Hattem

5.2.1 De gemeente spant zich in om de Kanaaldijk, binnen twee jaar na ondertekening van deze overeenkomst, autoluw te maken. Zij zal in samenhang met de te treffen verkeersmaatregelen op de Konijnenbergerweg, nagaan of en zo ja welke verkeersmaatregelen nog aanvullend noodzakelijk zijn op de Kanaaldijk. Indien verkeersmaatregelen op de Kanaaldijk noodzakelijk zijn, zal de gemeente hiervoor met voorstellen komen en hierover in overleg treden met de gemeente Heerde en het Waterschap.

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

5.2.2 De gemeente zal, voor de agrarische gronden die met het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort zijn omgevormd naar natuur, medewerking verlenen om de bestemming te wijzigen naar natuur.

5.2.3 De gemeente werkt mee aan het initiatief van gemeente Heerde tot realisering van de fietsroute tussen de Werversdijk en Hoenwaardseweg.

5.3 Het Geldersch Landschap

5.3.1 Het Geldersch Landschap realiseert een kwaliteitsverbetering over een oppervlakte van ongeveer 8 hectare ter verbetering van bestaande habitats droge heide, door extra beheermaatregelen en creëren van ecologische verbindingen tussen (geïsoleerde) habitats.

5.3.2 Het Geldersch Landschap werkt mee aan de verkenning tot herontwikkeling van het recreatieterrein Ennerveld door deelname aan bijeenkomsten, georganiseerd door de gebiedsregisseur.

5.4 Rijkswaterstaat

5.4.1 Rijkswaterstaat zal zich inspannen om, conform haar publiekrechtelijke bevoegdheid, watervergunningen te verlenen bij omvorming agrarische gronden naar natuur en passend binnen de gestelde regels (zie ook artikel 2.1) .

5.4.2 Rijkswaterstaat stelt menskracht beschikbaar aan een initiatief van stichting Windesheim tot herontwikkeling van camping Kromholt voor bijeenkomsten, georganiseerd door de gebiedsregisseur.

5.4.3 Rijkswaterstaat stelt menskracht beschikbaar aan een “referentiekader uiterwaard Hattemerpoort”, gericht op natuurontwikkeling in de Hoenwaard op langere termijn, dat wordt opgesteld op initiatief van de provincie. De realisatie van nieuwe locaties voor (hardhout) ooibos wordt hierin meegenomen.

5.5 LTO Noord

5.5.1 LTO Noord zal zich inspannen om bij agrariërs in het gebied draagvlak te verkrijgen en te behouden voor de uitvoering van de maatregelen binnen het plangebied passend binnen het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort. Daartoe zal zij actief meedoen in communicatieactiviteiten.

5.6 het Waterschap

5.6.1 Het Waterschap zal de uitvoering van de aanleg van een fauna-uittreeplaats in het Apeldoorns Kanaal ter hand nemen conform het programma van eisen. Na de keuze van het voorkeursalternatief voor de aanpassing van de primaire waterkering (uiterlijk eind 2017) zal worden besloten of de fauna-uittreeplaats pas gelijktijdig met de aanpassing van de primaire waterkering of indien mogelijk binnen een jaar na de keuze van het voorkeursalternatief zal worden gerealiseerd.

5.7 de Provincie

- 5.7.1 Voor de realisatie van nieuwe natuur stelt de provincie subsidie beschikbaar voor de functieverandering en inrichting van de in artikel 4 genoemde opgave, conform de specificaties van het vigerend natuurbeheerplan Gelderland en passend binnen de voorwaarden van de provinciale subsidieverordening.
- 5.7.2 De provincie zal genoemde reservering van de financiële bijdrage ter grootte van € 45.000,= ten behoeve van de fauna-uitreepplaats in het Apeldoorns Kanaal voor het waterschap beschikbaar houden en op basis van een subsidieverzoek beschikbaar stellen aan het Waterschap.
- 5.7.3 De provincie werkt mee aan de verkenning tot herontwikkeling van het recreatieterrein Ennerveld door deelname aan bijeenkomsten, georganiseerd door de gebiedsregisseur.
- 5.7.4 De provincie adviseert en ondersteunt de gemeente Heerde juridisch over de aanpak van de handhaving door de gemeente Heerde t.a.v. illegale bebouwing en activiteiten op of nabij de camping Kromholt.
- 5.7.5 De provincie werkt mee aan een initiatief van stichting Windesheim tot herontwikkeling van camping Kromholt door deelname aan bijeenkomsten, georganiseerd door de gebiedsregisseur.
- 5.7.6 De provincie stelt in samenwerking met Rijkswaterstaat een "referentiekader uiterwaard Hattemerpoort" op gericht op natuurontwikkeling in de Hoenwaard voor de langere termijn. De provincie neemt uiterlijk eind 2016 het initiatief voor de start. Afronding vindt plaats in 2017.
- 5.7.7 De provincie draagt zorg voor de financiering van de gebiedsregie.

5.8 de GNMF

- 5.8.1 De GNMF neemt de gebiedsregie op zich t.a.v. het uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019.
- 5.8.2 De GNMF bereidt minimaal twee maal per jaar in de Ambtelijke begeleidingsgroep en de Stuurgroep Veluwekroon de inbreng voor ten aanzien van de voortgang en knelpunten bij de uitvoering van de Hattemerpoort en komt indien mogelijk met voorstellen voor oplossingen.
- 5.8.3 De GNMF bewaakt de voortgang uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019 en bespreekt dit één maal per jaar met de opdrachtgever.
- 5.8.4 De GNMF stelt uiterlijk eind 2016 een Communicatieplan Hattemerpoort op en verzorgt de algemene communicatie over de voortgang in de Hattemerpoort.
- 5.8.5 De GNMF organiseert draagvlak bij de bevolking van Hattem en Heerde ten behoeve van de realisatie van het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort.
- 5.8.6 De GNMF is aanspreekpunt voor derden met vragen over de Hattemerpoort.
- 5.8.7 De GNMF initieert en stimuleert grondeigenaren om in de uiterwaard Hattemerpoort 110 ha en op de Gelderkamp 10 ha nieuwe natuur te realiseren.

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

- 5.8.8 De GNMF stimuleert Partijen om een fietsroute in de uiterwaard te realiseren, een fauna-uittreeplaats op de oostoever Apeldoorns kanaal te realiseren, de Kanaaldijk passeerbaar te maken voor fauna d.m.v. autoluwe maatregelen en een impuls te geven aan 8 ha biodiversiteitsverbetering op landgoed Petrea.
- 5.8.9 De GNMF voert in samenwerking met Partijen en initiatiefnemers verkenningen uit voor de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden voor Ennerveld en Kromholt.
- 5.8.10 De GNMF signaleert ontwikkelingen (kansen en bedreigingen) die mogelijk effect hebben op het Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort en brengt deze ter sprake bij de opdrachtgever.
- 5.8.11 De GNMF bereidt een tussenevaluatie over de voortgang voor uiterlijk eerste kwartaal 2018 en bereidt het eindverslag voor uiterlijk vierde kwartaal 2019.

6. Realisatie termijn en evaluatie

- 6.1. Deze overeenkomst loopt vanaf het moment van ondertekening door alle partijen voor een periode van 3,5 jaar (tot eind 2019). Uiterlijk begin 2018 zal op basis van een evaluatie aan de Stuurgroep Veluwekroon voorstellen voor het vervolg worden gedaan. Deze evaluatie zal worden voorbereid door de gebiedsregisseur.

7. Communicatie

- 7.1. De GNMF zal in overleg met Partijen voor de looptijd van deze overeenkomst een communicatieplan opstellen voor de externe communicatie richting geïnteresseerden en belanghebbenden.
- 7.2. Partijen komen overeen dat communicatie met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Hattemerpoort wordt verzorgd door de GNMF tot het moment dat het communicatieplan als bedoeld in het eerste lid gereed is. Partijen kunnen in onderling overleg bepalen dat voor de afzonderlijke maatregelen die deel uitmaken van de gebiedsontwikkeling één van de andere partijen de communicatie verzorgt.

8. Geschillen

- 8.1. Bij geschillen over de uitvoering van deze overeenkomst of over gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet zullen partijen in goed overleg en in de geest van deze overeenkomst tot een oplossing komen. Dit overleg zal plaatsvinden in de Stuurgroep Veluwekroon. Wanneer geen overeenstemming kan worden bereikt zal het geschil worden opgelost met behulp van mediation overeenkomstig het reglement van het MfN.

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

Ondertekend:

Aldus overeengekomen en ondertekend, d.d. 22 september 2016, te Wapenveld

Gemeente Heerde

Dhr. W. Meijer

Wethouder

Provincie Gelderland

Mevr. J. Meijers

Gedeputeerde

Rijkswaterstaat

Mw. M. de Wolf

Districtshoofd

LTO-Noord afd. Noord Oost Veluwe

Dhr. A. Jalink

Voorzitter

Gemeente Hattem

Mevr. D. Tigchelaar

Wethouder

Waterschap Vallei en Veluwe

Dhr. D.S. Schierman

Heemraad

Geldersch Landschap

Dhr. L. Cleiren

Regiohoofd Oost-Gelderland

Gelderse Natuur en Milieufederatie

Dhr. V. Vintges

Directeur

Samenwerkingsovereenkomst Hattemerpoort

Bijlage: Uitvoeringsprogramma Hattemerpoort 2015-2019